

KATE HAMER

HET
MEISJE
IN DE
RODE
JAS

ISBN 978-90-225-7026-5
ISBN 978-94-023-0354-4 (e-boek)
NUR 305

Oorspronkelijke titel: *The Girl in the Red Coat*
Vertaling: Mechteld Jansen
Omslagontwerp: kid-ethic.com
Omslagbeeld: Mark Swan
Bewerking Nederlands omslag: Barbara van Ruyven | b'IJ Barbara
Zetwerk: Mat-Zet bv, Soest

© 2015 by Kate Hamer
All rights reserved.
© 2015 voor de Nederlandse taal: Meulenhoff Boekerij bv, Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor Mark

1

Ik droom vaak over Carmel. In mijn dromen loopt ze altijd achteruit.

Op de dag dat ze geboren werd lag er sneeuw op de grond. Een zil-verachtig licht vonkte door het raam terwijl ik haar in mijn armen hield.

Toen ze groter werd noemde ik haar vaak ‘mijn hagenkindje’. Ik kon me niet voorstellen dat ze ergens anders zou wonen dan op het platteland. Haar dikke, krullende haar stond wijd van haar hoofd af, als een wolk uit elkaar spattend glas of een paardenbloem.

‘Je ziet eruit alsof je dwars door een heg bent gesleurd,’ zei ik dan tegen haar.

En dan glimlachte ze. Haar ogen fladderden even dicht. De bleke, paarsgeaderde oogleden die op vlinders leken, verzegelden beide ogen.

‘Dat snap ik wel,’ zei ze dan ten slotte, nadat ze haar lippen had bevochtigd.

Als ik uit het raam kijk, kan ik haar bijna zien – met die maillot aan die haar benen in kersendrop veranderde – lopend over het weggetje naar school. Het gemis voelt alsof mijn strot uit mijn keel is getrokken.

Vanavond zal ik weer over haar dromen, ik voel het. Ik voel haar in

de schemering, wanneer ze hoog in de warrige takken van de beuk zit te roepen. Maar 's nachts, als ik slaap, zal ze achterwaarts naar het huis toe lopen – of ervanaf? – zodat ze nooit dichterbij komt.

Haar kleren waren vaak een rommeltje. Het kruis van haar wintermaillot hing halverwege haar knieën, zodat ze liep als een pinguïn. De kraag van haar schoolbloes stond aan één kant omhoog en zat aan de andere onder haar trui weggestopt. Maar haar hoofd was andere koek: ze wist wat mensen voelden. Nadat Sally's man haar verlaten had, zat Sally in mijn keuken tequila te drinken terwijl ik haar probeerde te troosten. Zout en limoen en sterkedrank in plaats van een echtgenoot. Carmel kwam voorbij, stak haar vingers uit als stokjes en duwde ze in Sally's dikke bruine haar om haar hoofd te masseren. Sally kreunde en liet haar hoofd achteroverzakken.

'O mijn god, Carmel, waar heb je dat geleerd?'

'Sst, nergens,' fluisterde ze, terwijl ze bleef kneden.

Dat was vlak voordat ze verdween in de mist.

Kerstmis 1999. Met rode wangen van kou en opwinding kwamen de kinderen de schoolpoorten uit rennen. Voor mij zagen ze er allemaal uit als kleine trollen, als ik ze met Carmel vergeleek. Ik vroeg me destijds af of alle ouders zulke gedachten hadden. We moesten lopend over de landweggetjes naar huis en het was al bijna donker.

Het was koud toen we aan de tocht begonnen en er lag sneeuw langs de kant van de weg. Hij glansde in de schemering en wees ons de weg. Ik merkte dat ik mijn vuisten strak gebald in mijn jaszakken had vanwege mijn zorgen over een kerst zonder geld. Toen ik mijn handen uit mijn zakken haalde en ze in de koude lucht uitstrecte begon Carmel achterop te raken en ik hoorde haar achter me mompelen.

'Loop eens door,' zei ik. Ik wilde snel thuis zijn, de ijsskoude avondlucht uit.

‘Je weet toch dat ik niet altijd bij je zal zijn, mam,’ zei ze met een zacht en ijl stemmetje in het vervagende licht.

Misschien had het me toen koud om het hart moeten worden. Misschien had ik me moeten omdraaien, haar optillen en mee naar huis nemen. Haar in een kasteel of een toren moeten opsluiten. Afgesloten met een gouden sleutel die ik zou doorslikken zodat mijn buik moest worden opengesneden voordat ze ooit kon worden gevonden. Maar natuurlijk dacht ik dat het niets te betekenen had, helemaal niets.

‘Nou, voorlopig heb ik je nog bij me.’

Ik draaide me om. Ze leek ver achter te liggen. Haar hoofd had dezelfde vorm als de uitsteeksels boven op de hagen die ons aan weerszijden insloten.

‘Carmel?’

Een lange pluim tere ijsadem streek over mijn mouw.

‘Ik ben hier.’

Soms vraag ik me af of ik gedoemd ben om nog te blijven zoeken wanneer ik dood ben. In een uil veranderen en ’s nachts over de velden vliegen, duikvluchten maken over gedrongen hagen en donkere landwegen. Rook uit schoorstenen die door mijn vleugelbewegingen begint te deinen en te zwaaien als ik erdoorheen vlieg. Of zal ik bij haar zitten, hoog in de beukenboom, en spelletjes spelen? De mensen bespioneren die in ons huis wonen en hun komen en gaan bekijken. Misschien zullen we naar ze roepen en ze aan het schrikken maken.

We waren alleenstaande moeders, bijna tot de laatste man – zoals iemand uit ons groepje een keer grapte. We klitten uit solidariteit aan elkaar in onze toestand. Ik denk nu dat het misschien niet goed was voor Carmel, deze troep vrouwen met bitter vuur dat smeulde in hun ogen en in hun ringen. We zaten avondenlang rond de keukentafel en

dan ging het van: *toen zei hij, toen deed hij, toen ging hij...* We waren allemaal op een bepaalde manier beschadigd, hadden allemaal blauwe plekken op onze ziel. En dan had Alice ook nog echte blauwe plekken. Nadat Carmel verdwenen was – o, een paar maanden later of zo – kwam Alice naar mijn huis.

‘Ik moest je spreken,’ zei ze. ‘Ik moet je iets vertellen.’

Op dat moment dacht ik nog dat alles een aanwijzing kon zijn.

‘Wat dan? Wat dan?’ vroeg ik, terwijl ik onrustig aan de kraag van mijn ochtendjas plukte. Wat ze me vertelde was zo’n teleurstelling voor me dat ik mijn gezicht van haar afwendde en naar de lege dop keek van het ei dat ik gisteren had gegeten en dat nog op de afdruiplaat stond. Maar toen ze me begon te vertellen dat mijn dochter een lijntje had met God en nu aan Zijn rechterhand kon zitten – wat haatte ik haar toen. Haar valse aanwijzingen en haar ontdekking van Jezus, die polsen met de identieke gevlochten armbanden waar ze steeds aan draaide onder het praten. Ik kon me niet meer inhouden.

‘Hou op!’ gilde ik. ‘Maak dat je wegkomt. Ik dacht dat je me echt iets te vertellen had. Maak dat je dit huis uit komt en laat me met rust, stom wijf! Achterlijk stom wijf! Neem die God van je mee en kom hier nooit meer terug.’

Soms, vlak voordat ik in slaap val, stel ik me voor dat ik in Carmels schedel kruip en haar herinneringen daar vind. Door haar oogkassen heen zie ik de film van haar leven door háár ogen. Kijk, kijk: dat zijn haar vader en ik, toen we nog samen waren. Carmel is nog klein, dus voor haar lijken we reuzen die tot in de hemel groeien. Ik buig me voorover om haar op te tillen en laat kinderversjes los in haar oor.

En dan is er die dag dat we naar het circus gingen.

We picknicken eerst bij de hoge tent voordat we naar binnen gaan. Ik spreid de deken uit op het gras, dus zie ik niet dat Carmel haar

hoofd omdraait en de clown tussen de tentflappen door naar buiten ziet kijken. Er zit een dikke laag witte make-up op zijn gezicht, met een grote, rode mond erop getekend. Ze snapt niet waarom zijn hoofd zo hoog zit, want achter de gestreepte tentflap zijn zijn stelten niet te zien. Hij kijkt even naar de lucht om te zien wat voor weer het is en dan verdwijnt zijn rood-met-witte gezicht weer in de tent.

Wat nog meer? De eerste schooldag, mijn breuk met Paul, waarbij ik zijn kleren uit het slaapkamerraam smeed. Ze moet ze vanuit de keuken hebben gezien – zijn hemden en broeken die naar beneden zeilden. Andere dingen, zo veel herinneringen in zelfs zo'n kort leven: de zee zien, een dagje varen op de rivier, Kerstmis, een vollemaan, sneeuw.

Ik stop altijd bij haar achtste verjaardag en dan kan ik niet verder. Haar achtste verjaardag, toen we naar de doolhof gingen.

2

Ik wil naar een doolhof voor mijn achtste verjaardag.

‘Carmel. Wat weet jij van doolhoven?’ vraagt mam.

Als ik goed nadenk, zie ik een opgevouwen puzzel in mijn hoofd die op hersenen lijkt.

‘Alleen wat ik heb gehoord,’ zeg ik. Mam lacht en zegt oké.

We hebben geen auto, dus gaan we met de bus, met zijn tweetjes. De ruiten zijn beslagen en ik kan niet zien waar we rijden. Mam draagt haar lievelingsoorbellen, die op stukjes glas lijken, maar dan met kleuren die gaan fonkelen als ze zich beweegt.

Ik denk na over mijn verjaardag, die donderdag was, en nu is het zaterdag en ik denk aan de kaarten en cadeautjes die mijn vriendinnen van hun oma krijgen, maar mam praat niet met haar vader en moeder, al leven ze nog wel. Ik vind het niet zo erg van de kaarten en cadeautjes, maar ik zou wel willen weten hoe ze eruitzien.

‘Mam, heb je een foto van jouw vader en moeder?’

Haar hoofd zwiept heen en weer en haar oorbellen schieten roze en gele lichtjes in het rond. ‘Dat weet ik eigenlijk niet. Misschien wel, hoezo?’

‘Soms vraag ik me af hoe ze eruitzien en of ze op me lijken.’ Wel vaker dan soms.

‘Jij lijkt op je vader, lieverd.’

‘Maar ik wil het graag weten.’

Ze glimlacht. ‘Ik zal kijken wat ik kan doen.’

Als we de bus uit stappen is de lucht wit en ik vind het zo spannend om een echte doolhof te zien dat ik vooruitren. We zijn in een groot park en er rollen mistflarden die op spoken lijken rond. Er is een enorm grijs huis met honderden ramen die allemaal op ons uitkijken. Ik zie dat mam bang is voor het huis, dus grom ik ertegen. Soms is ze bang voor alles, mam: rivieren, wegen, auto’s, vliegtuigen, wat er gaat gebeuren en wat er niet gaat gebeuren.

Maar ze lacht en zegt: ‘Wat een ouwe mafketel ben ik toch.’

Nu staan we boven op de heuvel en ik zie de doolhof onder me liggen, en hij lijkt écht op hersenen. Ik vind het ontzettend grappig dat ik binnen in mijn hersenen over hersenen heb nagedacht en probeer het te vertellen, maar ik leg het niet goed uit en ik geloof dat mam het niet helemaal snapt. Maar ze knikt en luistert wel en haar lange blauwe jas wordt aan de onderkant helemaal nat van het gras. Ze zegt: ‘Dat is erg interessant, Carmel.’ Ik weet niet of ze het echt begrepen heeft, maar mam doet er wel altijd haar best voor. Ze negeert je niet zomaar, alsof je een muis of een vleermuis bent.

Dus gaan we naar binnen.

En ik weet ineens dat dit een plek is waar ik meer van houd dan van alle andere plekken waar ik ooit ben geweest. De groene muren zijn zo hoog dat de lucht nog maar een streepje boven me is, en het is alsof ik in een puzzel zit en tegelijk in een bos. Mam zegt dat deze struiken taxus heten, en ze spelt het als ik moet lachen en ‘Taxi’s?’ vraag. Ik ren voor haar uit over het pad in het midden waar het gras tot een bruine streep is platgetrapt en mam is nu ver achter me. Maar dat geeft niet, want ik weet hoe doolhoven werken en zelfs als ik haar kwijtraak zullen we elkaar vroeg of laat weer vinden.

Ik blijf hoeken omslaan en het ziet er overal hetzelfde uit. Felrode bessen knallen uit de groene muren en vogels vliegen boven mijn hoofd. Maar ik kan ze niet van de ene kant naar de andere kant van de lucht zien vliegen – ze zitten boven de groene muren, dus ik zie ze maar een tel en dan zijn ze weer weg.

Ik hoor iemand aan de andere kant van de muur.

‘Carmel, ben jij dat?’

En ik zeg nee, ook al weet ik dat het mam is – het klinkt niet helemaal zoals zij.

Ze zegt: ‘Jij bent het wel, want ik kan je rode maillot door de struiken zien.’

Maar ik wil nog niet gaan, dus sluip ik heel zachtjes weg. Het begint donker te worden, maar ik voel me hier nog steeds thuis. Nu is het meer een woud dan een doolhof. De toppen van de struiken reiken omhoog, naar boven, en worden steeds hoger, alsof het duister ze laat groeien. Er zijn ook wat witte, glanzende bloemetjes en één keer zie ik een touw aan een tak hangen, ik denk dat een kind zoals ik het misschien heeft gebruikt om aan te slingeren. Het hangt halverwege het pad en ik ga met mijn neus bijna tegen het gerafelde stuk aan het eind staan en het draait en kronkelt als een worm in de wind. Overal om me heen zijn donkergroene geuren en midden in de muren zingen vogels.

Ik besluit onder een struik te gaan liggen en uit te rusten op de zachte, bruine aarde omdat ik me nu moe en dromerig voel. De geur van de aarde komt omhoog waar ik hem platdruk. Het ruikt donker en zoet. Er veegt iets over mijn gezicht en ik denk dat het een oud blad is, want het voelt dood en schraperig.

De vogels klinken nu niet alsof ze zingen, meer alsof ze kletsen, en de wind laat de struiken ruisen. En ik hoor mijn moeder naar me roepen, maar ze klinkt net als het ruisen en de vogels en ik weet dat ik haar antwoord moet geven, maar ik doe het niet.

3

Ik rende door gangen van taxus. Ze zagen er allemaal hetzelfde uit en telkens wanneer ik aan het eind een hoek omsloeg, zag ik weer een eindeloze groene galerij voor me liggen. Terwijl ik rende schreeuwde ik: ‘Carmel, Carmel – waar ben je?’

Uiteindelijk, toen er nog maar net genoeg licht was om iets te zien, stuitte ik toevallig op de ingang. Door de opening zag ik het grote grijze huis en de voordeur leek een mond die me uitlachte.

Aan de overkant van het veld zag ik de man die ons entreegeld had geïnd; hij ging weg. Hij liep naar de top van de heuvel en was al een heel eind bij het huis vandaan.

‘Kom terug, alstublieft!’ Mijn schorre kreet voelde niet alsof ik die zelf voortbracht.

Hij hoorde me niet. Het geluid werd opgepikt door de wind en de andere kant uit geblazen. Alleen kraaien antwoordden me met hun gekras.

Ik begon naar hem toe te rennen, roepend. Hij leek erg snel te lopen en zijn gestalte begon al te verdwijnen in het laatste beetje licht.

Ten slotte moet hij mijn geschreeuw hebben gehoord, want ik zag dat hij stilstond en zijn hoofd omdraaide. Ik zwaaide met mijn armen

in de lucht en zelfs van die afstand kon ik zijn lichaam zien verstijven, beducht op gevaar. Ik moet er krankzinnig hebben uitgezien, maar daar dacht ik op dat moment niet aan. Toen ik hem had ingehaald wachtte hij terwijl ik op adem kwam, steunend met mijn handen op mijn knieën. Zijn gezicht stond waakzaam onder zijn ouderwetse stoffen pet.

‘Mijn dochter. Ik kan haar nergens vinden,’ wist ik na een minuut uit te brengen.

Hij nam zijn pet af en streek zijn haar glad. ‘Die met die rode benen?’

‘Ja, ja – het meisje met de rode maillot.’

We liepen samen naar de doolhof. Hij deed zijn zaklamp aan om de weg te wijzen.

‘Mensen gaan niet zomaar een doolhof in zonder er weer uit te komen,’ zei hij redelijk.

‘Is er vandaag nog iemand anders geweest?’ vroeg ik. Mijn keel schroefde zich dicht terwijl ik op zijn antwoord wachtte.

‘Nee. Tenminste, er was hier vanochtend nog een echtpaar. Maar ze waren al weg toen jullie kwamen.’

‘Weet u dat zeker? Echt zeker?’

Hij bleef staan en draaide zich om. ‘Ik weet het zeker. Geen zorgen, we vinden haar wel. Ik ken deze doolhof als mijn broekzak.’ Ik was op dat moment dankbaar dat ik bij deze man was, die de plattegrond van de puzzel in zijn hoofd had zitten.

Toen we bij de doolhof kwamen deed hij zijn zaklamp uit. Die hadden we niet meer nodig. Er was een grote maan opgekomen en die verlichtte de omgeving als een lichtmast een voetbalwedstrijd. We betraden de gewelfde ingang die in de verstrengelde struiken was uitgesneden. In het maanlicht waren het gebladerte en de rode bessen zwart.

‘Hoe heette het meisje ook weer? Karen?’

‘Nee, nee. Carmel.’

‘Carmel!’ Zijn stem galmde luid.

We liepen snel en bleven de hele tijd roepen. Hij deed zijn zaklamp weer aan en richtte hem onder de heggen. Er klonk geritsel om ons heen en één keer scheen hij recht in de ogen van een konijn, dat even doodstil bleef zitten voor het snel ons pad overstak. Ik zag dat hij de doolhof methodisch doorkruiste, volgens de plattegrond.

‘Volgens mij moeten we de politie bellen,’ zei ik na ongeveer twintig minuten. Ik begon weer in paniek te raken.

‘Misschien. Maar we zijn nu bijna bij het midden.’

We sloegen nog een hoek om en daar lag ze, in een holte onder de heg. Het licht van de zaklamp gleed over haar rode benen die onder de zwarte muur uitstaken. Ik stak mijn handen in het gat en trok haar eruit. Haar lichaam voelde soepel en warm aan en ik wist meteen dat ze sliep. Ik nam haar op schoot en wiegde haar heen en weer en zei eindeloos tegen de man, die glimlachend op ons neerkeek: ‘Dank u. Dank u. Dank u. Dank u.’ Ik glimlachte terug en hield haar heerlijke, stevige warme lijf in mijn armen.

Wat ben ik die nacht vaak teruggegaan naar die plek. Zelfs toen we thuis waren en veilig in bed lagen bleef ik dromen dat ik daar weer was. Aldoor in kringen rondlopend, zoekend. Soms ging het konijn er snel vandoor – maar soms bleef het midden op het pad naar me staan staren, met trillende neus.

4

Ik vind het leuk om in mijn eentje in de tuin te spelen, eten maken. Achterin staat een boom met twijgjes die precies op kip lijken als je de bast eraf haalt, wit en vlokkig. Die kan ik opdienen als een echte maaltijd, met messen en vorken van takjes. Er liggen nog wel oude bladeren – zwart en slijmerig, van heel lang geleden – dus die schop ik opzij om een lege plek op het gras te maken.

Ik ben hier superveilig. Er staat een stenen muur om de tuin en daar kan ik maar net overheen kijken. Aan de andere kant van de muur zijn weilanden en bijna geen huizen. Maar ik kan wel zien dat de schoorstenen ver weg rook uitblazen. Ik kan heel ver kijken, omdat Norfolk volgens mam zo plat als een pannenkoek is.

Terwijl ik aan het spelen ben, zie ik twee grote witte vogels naast elkaar vliegen. De ene vliegt een stukje voor de andere uit, alsof hij de leider is. Ze hebben hun halzen uitgestrekt en ze vliegen laag, met fladderende vleugels, alsof het moeilijk is om in de lucht te blijven. Ik klim op het onderste stuk van de muur om het beter te zien, en wat denk je? Ze vliegen recht over me heen en ik moet lachen om hun dikke buiken die wiebelen in de lucht en hun oranje poten die slap en nutteloos naar beneden bungelen.

Maar op dat moment draai ik me om en zie ik mams gezicht bij het raam. O, ze probeert snel naar achteren te gaan, maar het is al te laat. Ik heb haar betrap op kijken of ik er nog wel ben, wat ze sinds de doolhof de hele tijd doet. Nu komt ze de achterdeur uit met haar jas aan, alsof er niets aan de hand is en ik haar niet heb betrap. Ze lacht het soort glimlachje dat mensen lachen als ze willen dat je ophoudt met chagrijnig zijn.

‘Wat was er zo grappig, Carmel?’

‘Wat was er zo grappig, wat was er zo grappig, Carmel?’ mompel ik zachtjes, zodat ze me niet kan horen. Maar ik voel me er rot bij, want haar glimlach lijkt een beetje gebroken. En ik wil trouwens best over de vogels vertellen.

‘Ganzen,’ zegt ze.

‘Zoals sneeuwganzen of als de gans die Alice met Kerstmis heeft gegeten?’

‘Ja, allebei. Ze zijn monogaam. Dat moeten een mannetje en een vrouwtje zijn geweest, die jij zag.’

Ik moet het wel vragen, want ik weet het niet. ‘Monogaam...’

‘Dat betekent dat ze hun hele leven bij elkaar blijven, alsof ze getrouwd zijn.’

Niet zoals jij en papa dus. Dat zeg ik niet, natuúrlijk niet, ook al vind ik haar weer vervelend. Ze zit op haar hurken en doet alsof ze met mijn bladborden speelt omdat ze niet naar binnen wil gaan en mij alleen laten. Ze rommelt met de takjes die ik als messen en vorken heb neergelegd en gooit ze helemaal door elkaar. Een van haar bruine laarzen staat op een bord en maakt het kapot, al kan ze dat vast niet weten en denkt ze dat het zomaar een blad is.

Ik zucht en kniel neer en leg alles weer zo goed mogelijk terug. Maar nú zegt ze: ‘Zo wordt je broek nat, Carmel.’ En ze begint over mijn haar te strelen en haar hand voelt heel zwaar op mijn hoofd en

ik wou dat ze ermee ophield, maar dat zeg ik niet. Ik leg gewoon de stukjes kip weer op de borden en wacht tot ze weggaat.

Uiteindelijk gaat ze, maar nu voel ik me gemeen omdat ze misschien gewoon aardig wilde zijn door met me te spelen. Het gemene gevoel gaat helemaal door tot in mijn buik, een misselijk en akelig gevoel, alsof ik een steen heb doorgeslikt. Na de doolhof heb ik me heel vaak gemeen gevoeld. Vorige week gingen we naar de McDonald's. Ik was helemaal opgewonden omdat Sara ook meeging. Sara's moeder ruikt lekker en hun huis ook, en haar moeder draagt fantastisch mooie schoenen met gouden stukjes erop. We zaten in de McDonald's en Sara en ik lachten samen om een of ander geheimpje, maar mam zat daar maar te kijken en te luisteren. O, ze deed alsof ze niet luisterde, maar ze keek steeds naar me zonder haar hoofd om te draaien, vanuit haar ooghoeken, als een spion. En toen dacht ik zoiets gemeens dat de McFlurry die ik net ophad er helemaal hard van werd in mijn buik. Het was... Ik wenste dat Sara's moeder mijn moeder was en ik Sara's zus, en dan konden we allemaal in hun warme huisje in het dorp wonen en kreeg ik misschien een beetje rust.

Toen we Sara hadden thuisgebracht en in de bus naar huis zaten, voelde ik me nog steeds verschrikkelijk. Ik dacht dat ze misschien helemaal niet spioneerde, zoals ik had gedacht; misschien had ik gewoon alleen met Sara willen zijn – meer zoals de grote mensen, en dus zei ik: 'Ik wou dat ik gouden schoenen voor je kon kopen.'

Mam draaide zich om en gaf me een heel mooie glimlach.

'Wat een lief idee, Carmel, maar wanneer moet ik die dan aan? Als ik naar de supermarkt ga?' En ze lachte. 'Weet je wat, we kunnen allebei gouden schoenen nemen en die alleen aandoen als we boodschappen gaan doen.'

Ik begon ook te lachen bij het idee dat wij op onze gouden schoenen met hoge hakken rond probeerden te lopen, wankelend achter